

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Megfigyelések kanonika vizitáción.

Az egyházlátogatás minden időben fontos, jelentőségteljes aktus volt magyar református egyházunk életében. Tárnya: a lekipásztori működésnek, a gyülekezet anyagi, erkölcsi és vallási állapotának, nemkülönben az iskolák belső és külső életének megtekintése és mérlegelése, tanácsadás, buzdítás, vigasztalás és intés is, sőt dorgálás is, ha a tapasztalt jelenségek így kívánják azt.

Debreceni Egyházmegyénkben ez a nagyon szép, de felette nehéz és fáradságos esperesi munka a napokban fejeződött be. — Egyházmegyénkben népes gyülekezetek vannak, Debrecen, Derecske, Berettyóújfalu stb., amelyekben a vizitáció több napot tölt, főleg az iskolák látogatása miatt. Debrecenben p. o. 99 elemi iskolát és a nem református tanintézetekben a vallás tanítást kell megvizsgálni, természetesen itt és ilyen helyeken több tagból álló bizottságok végzik a munkát, de egyházmegyénk elnöksége, esperesünk és gondnokunk csaknem mindenütt, mindenik egyházban megjelennek és tekintélyükkel, bölcsességükkel, szeretetükkel és szigorúságokkal számos problémát oldanak meg, sok kishitúséget oszlatnak el, és nem egyszer forrásvizet is fakasztanak a Lélek ereje által áldozatos szívekben és szíveken keresztül.

Egyházmegyénkben a vizitálás úgy megy végbe, hogy mindjárt a megérkezéskor részletesen és alaposan betekint a látogatóság a meglátogatott egyház anyagi ügyvitelébe. Reggel mindenütt ünnepélyes istentisztelet van, amelyen a vizitátor atyafiak valamelyike hirdeti az Igét. Istentisztelet után presbiteri gyűlésen a látogatási jegyzőkönyvet olvassák fel és tárgyalják le. Ezután következik az iskolák megvizsgálása, amelyet tantestületi értekezlet zár be, amelyen a tanítás és az iskolai nevelés érdekében folyik tanulságos megbeszélés a tanítókkal.

Mint máskor, úgy most is résztvettem a kanonika vizitációin, mint comes és szereztem ez alkalommal néhány olyan megfigyelést, amelynek közreadásával — úgy vélem — használok a köznek.

Anyagiakban a nem is nagyon régen még gazdag Debreceni Egyházmegye is szűkölködik. Főleg az iskolai teher az, amelyik elbírhatatlan súllyal nehezedik minden egyházra. — Hihetetlenül hangzik, de így van, hogy vannak egyházak, amelyekben a tanítók, — a többi belhivatalnokok is — egy éve nem kapják fizetésüket. Szóval is, írásban is előterjesztik ezek kérésüket és panaszukat. De itt hiábavaló minden jóakarat a látogatóság részéről, az egyház kasszája üres, adót nem fizetnek, kölcsönt, amelyből már van is éppen elegendő, többet nem folyósítanak, nem marad más hátra, mint várni és tűrni. És itt egy pillanatra legyen szabad kitérnem és megkérdezni: mi is fog velünk történni e tekintetben? Minden anyagi erőnköt felemészti, elsorvasztja mindjárt az iskola. A szorosabb értelemben vett hitélet megerősítésére, felfrissítésére ettől a teheről nem áldozhatunk semmit. Az állam is, meg más is úgy kezel bennünket, mint akiknek feltétlen kötelességünk az iskolafenntartás. Rendben van. Mi mindenkor szerettük iskoláinkat, ragaszkodtunk is azokhoz, erőnkön felül hoztunk értük áldozatokat, kijelentjük, hogy ma sem érezünk másként, de akkor, amikor megrecscentek gerendázataink és eresztékeink, akkor, amikor iskolai segélyforrásaink nemcsak megcsappantak, de mindjárt ki is apadnak, akkor, amikor református népünk minden áldozatkészsége megernyed, sőt évi adófizetési kötelezettségének se tud már eleget tenni: mégis csak fel kellene reánk valakinek figyelni és ha többet nem, legalább annyit megkérdezni, hogy honnan és miből? Honnan és miből éltetek eddig, honnan és miből fogtok tengődni ezután? Mindjárt kezdődik egy új iskolai esztendő. A legnagyobb bizonytalanságban, tájékozatlanságban és reménytelenségben indulunk neki. A ki nem fizetett, panaszos tanítók, sőt zúgolódó tanítók egész táborával találjuk szembe magunkat, jelentgetés, letiltás, foglalás, meghurcolás és megaláztatás... ez egyik sem használ egy cseppet se, se az egyháznak, se a hitéletnek, ellenkezőleg kiszámíthatatlan károkat okoz.

Pár hónappal ezelőtt fellélekedtünk, biztatást kaptunk arra, hogy a politikai közületek-

től jó reménységgel kérhetünk iskolai segélyeket. Itt-ott szavaztak is meg valamit, a legtöbb helyen azonban rideg visszautasításra talált a kérelem. És mi lett a sorsa a vármegyén ezeknek a próbálkozásoknak? Az, hogy a fellebbezés folytán felkerült elutasító képviselőtestületi határozatokat ott is elutasították, a segélyt megszavazó határozatokat pedig megsemmisítették a miniszterközi bizottság közbelépésére. Legalább nálunk így történt. Tovább megyek. A napokban látott napvilágot egy igen érdekes, kétségbeejtően érdekes vármegyei rendelet. — Ebben az van, hogy a Belügyminiszter elrendelte, miszerint azok a községek, ahol az egyházak jelentős segélyben — egyházi, iskolai, építési stb. — részesülnek és ez ideig kormányhatóságilag jóváhagyott képviselőtestületi határozat erre nincsen, ezeket az ügyeket újból és azonnal tárgyalják le és kormányhatósági jóváhagyás végett terjesszék fel. Mi állhat elő ebből? Az, hogy egy újabb tárgyalás és felterjesztés során megtörténhetik az, hogy a politikai közületeknél a már meglévő, régi segélyeinket is elveszítjük.

Élet-halál harcot vivó iskolaügyünket tovább tákolni, fódózni, injekciózni nem lehet. Ezt a kérdést sürgősen és gyökeresen meg kell oldani, fontos nemzeti érdek is fűződik ehhez. A dolog alapos és komoly megoldását kérjük és várjuk haladéktalanul azoktól, akik e kérdést megoldhatják és akiknek e kérdést meg is kell oldani.

Sz. I.

A kollégiumi nagykönyvtár sorsa.

A Kollégium könyvtára nagyobb érték, mint a Kollégium kétezer holdas birtoka, egész épülete, minden egyéb ingatlana és felszerelése együttvéve. Ez azonban csak pénzbeli értékelés. Mint a magyar református egyház régi kultúrájának leghatalmasabb tanubizonyossága, úgy pedig felbecsülhetetlen értékű.

Őseink össze tudták gyűjteni, mi pedig állítólag még a kezelésére is képtelenek vagyunk. Ha ez igaz volna, ezzel a legnagyobb szegénységi bizonyítványt állítaná ki magáról a mai református lélek. Aki őseitől reámaradt ilyen óriási kincset meg nem becsül és azt akár el akarja zárni, akár pedig könnyedén más kezelésére akarja bízni, nem méltó arra a kincsre, nem becsüli az meg a multját, nem hivatkozhatik a református egyháznak a magyar kultúra érdekében a multban hozott áldozataira, semmiesetre sem verheti a mellét azért, mert multja fényes volt. A fényes mult kötelez. A kollégiumi nagykönyvtár olyan fényes multat reprezentál, amiből a jelen is táplálkozhatik, de egyúttal a jövő érdekében munkálkodhatik, azért a kollégiumi nagykönyvtárral szemben e jelenvaló nemzedéknek kettős kötelessége van. Mindenekelőtt az, hogy megtartsa azt a jövő nemzedék számára, de egyúttal használhatóságát biztosítsa. Az a terv, hogy

a nagykönyvtárt állami kezelésbe adjuk s a magunk számára csak a fiktív jogot tartjuk fenn, jelenti annak a bevallását, hogy a mai magyar reformátusság nem akar a könyvtárra gondot viselni, szabadulni akar tőle, tehernek érzi, mert a XX. században az efféle dolgokat állami feladatnak tekinti. Ha meg tekintetbe vesszük azt, hogy a Kollégium falai közül elszállított könyvtárt oda soha vissza nem tudjuk szállítani s ezzel kulturális multunk legfényesebb bizonyítékát az állam rendelkezése alá bocsátva, mint mellettünk való bizonygátelt elveszítjük: akkor látjuk teljes jogosultságát annak, a mindenek előtt és mindenek felett ösztönös jellegű, érzelmi indító okon alapuló, szenvedélyes tiltakozásnak, ami elemi erővel robbant ki a kerületi közgyűlésen azoknak, a leginkább vidéki, közgyűlési tagoknak a szívéből, akik tudják és ismerik, hogy ezidőszert az egyetlen erő, ami népünket a modernizmus veszedelmével szemben óvja, az érzelmi tradíciók hatalmas ereje. Mi, akik nem akarjuk a nagykönyvtárt állami kezelésbe engedni, nem resteljük bevallani, hogy ebben a kérdésben döntő mértékben ezek az érzelmi momentumok befolyásolják állásfoglalásunkat. Ezzel kapcsolatban állítjuk azt is, hogy az áldozatkészség megmutatásában a döntő erőt mindig az érzelmi momentumok képviselik.

Mindazáltal nem vagyunk olyan korlátoltak, hogy más szempontokat mérlegelni ne tudnánk. Azt állítja az ellenvélemény, hogy a tudomány szempontjai kívánják az átadást. Állítják továbbá, hogy a nagykönyvtárt nem tudjuk tovább fejleszteni, nincs már hely hová tenni, nem tudjuk kellő időben nyitvatartani, az egyetemi ifjúság nem használhatja stb., vagyis a tudomány által támasztott jogos követelményeknek nem tud megfelelni a kerület ereje. Hadd fejezzem ki itt azt a meggyőződésemet, hogy a tudományos szempontok nem követelik a közös kezelésbe vételt, sőt még a fejlesztés érdeke sem. Külön kezelés esetén is meg lehet a két könyvtárnak a fejlesztés irányelveiben egyezni. Egyetlen kíváncsi tehát, hogy a nagykönyvtár a komoly tanulmányozás és kutatás céljaira kellő időben pl. reggel 9 órától este 9 óráig szakadatlanul nyitva álljon s legyen megfelelő olvasóterme s esetleg az egyetemi tanárok, vagy tudós kutatók számára elkülönített helye. Egyetlen probléma ennek a megoldása. Ez pedig megoldható, csak akarat kell hozzá. Az egyetem kiköltözésével egyetlen ajtóvágásával két előadóterem és egy előszoba kapcsolható a könyvtár helyiségeihez. Természetesen nem kell a berendezéshez nagy igényeket fűzni, csak amennyit, mint minimumot megkíván a tudományos kutatás lehetősége. Ami a személyzetet illeti, az megoldható úgy, hogy a legkiválóbb végzett theologusok meg egy, vagy két évig visszatartatnak, mint könyvtári esküdtek; lakásért, ingyenes ellátásért s a legjobb ünnepi legációkért szívesen vállalják

ezt a munkát. Azokban ég a tudás szenvedélyének lángja s magokat így esetleg éveken át tovább képezik. A külföldi ösztöndíjakat is ezeknek kell biztosítani.

A theologus túltermelés is megadja a lehetőséget erre a megoldásra. Kevés költséggel megbízható könyvtári személyzetet lehet beállítani anélkül, hogy a nagy fizetésekbe a kerület pénztára beleroppanna. Lelkészi karunk színvonala emelésének problémája is ezen az úton oldható meg, mert ezek az ifjak a tanáraik vezetése alatt továbbképezik így magukat s a hatéves theologiai tanfolyam és gyakorlati lelkészképzés, e magyar kiadású kandidátus rendszerrel, legalább fakultative meg volna oldva. Nem akarom itt ezt részletesen kifejteni, csak reámutatok a lehetőségekre.

Hit által mindenképpen lehetségesek. Mi hiszünk a magyar reformátusság életében, éppen azért hiszünk a könyvtár megtartásának lehetőségében s meg vagyunk róla győződve, hogyha komolyan akarjuk, ezt az, egyetlen még nem államosított, nagy kincsünket meg is fogjuk tudni tartani a Kollégiumban és a mi kezelsünkben.

Gönczy Béla.

Tanévzárás a Kollégiumban.

a) Karai Sándor kollégiumi igazgató beszéde.

Kollégiumunk gazdasági válsága, amely különösen súlyos alakban az előző gazdasági évben jelentkezett, a most végéhez közeledő gazdasági évben még aggasztóbb méreteket öltött. Ezért nemcsak a személyi kiadásokat kellett a fizetések csökkentése útján az idén mintegy 17,000 P-vel, a jövő évi költségvetésben pedig 25,000 P-vel alábbszállítani, hanem a Kollégium egyes intézményeit is az eddig nyújtott anyagi támogatás megvonásával működésükben meg kellett bénítani. Az olyan kultúrintézmények megbénítása pedig, mint a *kollégiumi anyakönyvtár* és a *tanárképzőintézet*, egyértelmű a református lelki kultúra integritásának megcsönkítésével. Az *anyakönyvtár* problémáját, hogy t. i. a tulajdonjog fenntartása mellett az egyetemi könyvtárral közös kezelésbe adassék-e, vagy ne, a májusi egyházkerületi közgyűlés sem döntötte el; megnyugtató azonban az egyházkerületnek az a határozata, amely a könyvtárnak szakszerű vezetését és a tudományos kutatás számára való hozzáférhetőségét a kérdés eldöntéséig is biztosítja. Új könyvek beszerzésére és folyóiratok járatására azonban már ebben a tanévben sem volt pénz, nem lesz a jövő tanévben sem.

A *tanárképzőben* előadások ebben a tanévben csak a magyar nyelvből és irodalomból voltak, a jövő tanévben már nem lesznek ebből a tárgyból sem. Az így megtakarított összeg a közszükségleti pénztár hiányának fedezésére fordítatik. Az a körülmény, hogy a tanárképzőn a jövő tanévben már nem lesznek

előadások, az egyházkerületi közgyűlésen arra az indítványra adott alkalmat, hogy a tanárképzővel kapcsolatos összes szükségleti tételek töröltessenek a költségvetésből, tehát a tanárjelöltek internátusi és tápintézeti ellátására, külföldi tanulmányi segélyére és az intézet könyvtárának gyarapítására szánt összegek is. Mert ha az intézet nem működik (nincsenek benne előadások), akkor nincs értelme annak sem, hogy kiadásai legyenek. Református tanárképző fenntartásának csak az lehet a célja, hogy református középiskoláink számára kiváló szakképzettségű és református szellemű tanárokat neveljen. Ennek első feltétele az, hogy kiváló református, vagy protestáns vallású tanárok vezessék őket szaktanulmányaikban még akkor is, ha szaktárgyaik nem úgynevezett világnézeti tárgyak. Ha középiskoláinkban megvan az oka annak, hogy az idegen nyelveket, a természettudományokat és a mennyiségtant református vallású tanárok tanítsák, a felső oktatás körében sem lehet közömbös, hogy milyen vallású tanár tanítja a növendékeket. Jó református tanárok nevelésének azonban még ennél is alapvetőbb feltétele az, hogy érettségit tett ifjúságunknak a színejavából sorozzuk leendő tanárainkat. Ez pedig csak megfelelő kedvezmények nyújtásával lehetséges.

A papi és a tanári pálya a szegény emberek gyermekeinek pályája és ha attól a huszonöt szegény tanárjelöltől megvonjuk az eddig élvezett ellátási kedvezményöket, akkor lehetetlenné tesszük nekik a pálya elvégzését, vagy olyan életviszonyok közé taszítjuk őket, hogy erejüknek csak kisebb hányadát fordíthatják tudományos kiképzésükre. Ha tehát már szükségből kénytelenek vagyunk lemondani arról, hogy tanárjelöltjeinket az egyetemi előadások mellett párhuzamosan külön szakszerű oktatásban részesítsük, pedig ennek a külön oktatásnak az eredményeit nemcsak maguk a tanárjelöltek, hanem az egyetemi tanár urak is elismerték, arról semmi esetre sem mondhatunk le, hogy leendő tanár-nemzedékünk színvonalát a tanári tanfolyam elvégzésének anyagi megkönnyítésével ne biztosítsuk. Vagy ha a kegyetlen sors erre is rákényszerítene bennünket, a kedvezményes helyeket akkor is csak évről-évre, amint megüresednek, fokozatosan lehetne megszüntetni. Nem lehet törölni azt az 1400 P-t sem, amit a szanáló-bizottság javaslatára még meghagyott az egyházkerület a jelöltek *külföldi tanulmányi segélye* címén. A bizottságot az vezette e javaslata megtételében, hogy ha a theologusok részére széniori ösztöndíj címén 1360 P van előirányozva, akkor a tanárjelölteknek is elég 1400 P. Csakhogy a hittanhallgatóknak a széniori ösztöndíjon kívül még vagy tíz, egész évre szóló külföldi eredetű ösztöndíjuk van és ezeket a külföldi ösztöndíjakat elnyert hittanhallgatók, hogy külföldre kiutazhassanak, a Kollégiumtól is összesen 1000 P erejéig segélyben részesülnek. Ilyen, külföldi egyetemre szóló

egész évi ösztöndíjra a tanárképzőben mi sohasem mertünk gondolni. Ezeknek a tanárképzőintézeti külföldi ösztöndíjaknak az volt a célja, hogy a modern nyelvi szakos tanárjelölteket kiküldhessük a német és a francia beszéd elsajátítása végett Németországba, vagy Ausztriába, illetőleg Franciaországba minden szünetidőben két-három hónapra. Élő idegen nyelven való beszédet csak így lehet megtanulni. Élő idegen nyelvet pedig csak az tud tanítani, aki maga is beszéli a nyelvet. Elég baj, hogy most már a modern nyelvi jelöltet egyetemi pályája alatt csak egyszer küldhetjük ki, vagy egyszer sem, mert 1400 P-ből évenként legfeljebb három ifjú kiküldésére telik. A nyelv elsajátítása szempontjából ez is több a semminél, de elégnék semmiképpen sem elég. Szükség van a könyvtárra előirányzott 1200 P-re is, először azért, mert a régebben megrendelt, többnyire külföldi folytatásos művek időnként megjelenő részeit, míg a mű teljessé nem válik, kötelesek vagyunk elfogadni; másodsor, mert könyvtára minden jól szervezett internátusnak van, tanárképző internátus pedig enélkül el sem képzelhető.

A *tanárképző igazgatása* címén pedig a Kollégiumnak eddig sem volt kiadása és most sincs.

A három évvel ezelőtt megnyitott *polgári fiúiskola* továbbfejlesztése is megakadt az anyagi nehézségeken. Arról szó sem lehet, hogy az egyházkerület, mint fenntartó, ez intézetért anyagi felelősséget vállaljon. Ennek az iskolának a jövő sorsa e pillanatban még bizonytalan. Másfelől azonban ezen iskolának szükségessége olyan elemi erővel jelentkezik és ez ügyben a debreceni református egyház és Debrecen városa oly erősen érdekelve vannak, hogy ezt a függő kérdést egy pár nap alatt már el kell dönteni és minden reményünk megvan arra, hogy az illetékes tényezők közmegegyezésre el is döntenek.

A *tanítóképzőintézeti tanárok* fizetésekiegészítő államsegélyét az államkormány f. évi július 1-től kezdve 75%-ról 60%-ra csökkentette és ezzel a Kollégium terhére mintegy évi 7000 P-vel növelte. Megszüntette a kormány már a múlt év júliusától kezdve a tanárképző 2800 pengős államsegélyét is.

Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága azonban olyan nagylelkű volt, hogy bár a gazdasági válság a várost is a legmeheszebbmenő takarékoskodásra utalja, a Kollégium városi segélyét, híven ősi patronusi hagyományaihoz, érintetlenül hagyta.

A *tápintézetben* a kedvezményes helyek száma még most is annyi, amennyi az egyetem előtti időben volt. Holott az egyetem megnyitása óta a gimnázium osztályainak száma öttel, a hittanhallgatók s általában a felsőbb tanulók száma is nagyon sokkal megsaporodott és növekedett az ifjúság szegénysége is. Az egyetem kiköltözésével felszabaduló helyi-

ségeket elsősorban bentlakó ifjúsággal kellene benépesítenünk. Ehhez pedig a tápintézeti és bentlakási kedvezmények megfelelő szaporítása volna szükséges. Kedvezményes helyeket létesíteni azonban a szükséges pénzügyi alap nélkül nem igen lehet, márpedig a konviktus, mióta tőle az egyházkerület 10,000 pengős és a kollégiumi pénztár 7700 pengős évi segélye megvonatott, pusztán a tanulói díjakra van utalva, annak a 80,000 pengőnyi tőkének jövedelme mellett, amelyet az említett 17,700 pengős dotáció segítségével gyűjthettünk az utolsó 5—6 év alatt.

Ezekben röviden érintvén Kollégiumunk nagyobb kérdéseit, a Kollégium egyes ágazataiban folyt munka részletezésére nem terjeszkezhetek ki. Csak annak megállapítására szorítkozom, hogy a *tanítás és a nevelés munkája* ebben a tanévben is a Kollégium hagyományos szellemében, de a pedagógia újabb haladásának figyelembevételével folyt. Mindegyik intézet nagy gondot fordított az értelmi nevelés mellett a vallás-erkölcsi és a hazafias érzület ápolására, valamint a testi nevelésre is. A tanulmányi eredmény, a fegyelmi és egészségi állapot általában jónak mondható. Az ifjúság szorgalma és erkölcsi komolysága mellett ez az eredmény a tanár urak önzetlen buzgóságának és a kor színvonalán álló tanítói és nevelői eljárásnak köszönhető.

A tanári karnak több tagja *iskolánkívüli munkásságával* is elismerésre méltóan hozzájárult Kollégiumunk kulturális tekintélye emeléséhez, részint az egyetemen, tudós társaságokban és tanügyi társadalmi téren kifejtett munkásságával, részint külföldön tett tanulmányútjával, részint irodalmi, vagy művészeti teljesítményével, vagy ismeretterjesztő előadásaival.

Mindent összevéve, megnyugvással megállapíthatjuk, hogy Kollégiumunk ősi hagyományaihoz híven, ez évben is, a sanyarú gazdasági viszonyok közt is becsületesen megtette kötelességét a nemzeti és református szellemű kultúra szolgálatában.

Hogy ezt megtehetette, ezért a hála Isten után az egyházkerületet illeti, amely féltő gonddal vigyáz Kollégiumunkra, dicsőséges multunk e drága örökségére.

A mélyen tisztelt megjelent közönségnek Kollégiumunk iránt tanúsított érdeklődéséért köszönetet mondva, a tanár uraknak és az ifjúságnak egészséges és szellemileg is hasznos üdülést kívánva, Kollégiumunkra pedig Isten áldását kérve, az iskolai évet bezárom.

b) Gróf Degenfeld Pál egyházkerületi és kollégiumi főgondnok levele az igazgatóhoz.

A Kollégium évről ünnepélyére szóló meghívást köszönettel vettem és őszintén sajnálom, hogy azon, még mindig tartó gyöngékedésem miatt, részt nem vehetek. Kérem

azonban, hogy ez alkalommal a tanári karnak elismerését és őszinte köszönetemet méltóztassék tolmácsolni azon kiváló és eredményes munkálkodásokért, melyet egyházunk és ezáltal a köz érdekében is, az ifjúságnak a mi tradicionális szellemünkben való oktatása és nevelése terén, ez elmúlt tanév folyamán is, a sajnosan mindinkább sulyosbodó viszonyok és körülmények között teljesítettek.

Az ifjúságnak a közismert elhelyezkedési nehézségek, sőt lehetetlenség dacára a más viszonyok között kívánatos magasabb képzettség felé való törekvése ma a selectálás kényszerűsége elé állít minket. Ezt a célszerűséget és igazságosságot megközelíteni csakis az egyéni képességeknek és arravalóságnak már az alsó fokozatokban való elbírálása alapján lehetséges. Ezen igen nagy erkölcsi felelősséggel járó és lelkiismeretes mérlegelést igénylő, végtelenül fontos feladat teljesítése szintén a tanári karra van bízva.

Szerencséseknél tartom magunkat, hogy meg lehetek és meg is vagyok győződve arról, hogy Kollégiumunk tanárai e tekintetben is a reájok bízott nagy feladat buzgó és sikeres teljesítésében példaadóan járván el, teljes bizalmunkat méltán bírják.

Úgy a tisztelt tanári karnak, mint a nemes tanulóifjúságnak üdítő pihenést és kellemes szünidőt kívánok, hogy annak elteltével friss erővel, de régi buzgósággal láthassanak ismét munkájukhoz. A Mindenható áldása legyen rajtuk.

TUDÓSÍTÁS

Generális vizitáció a békésbányai egyházmegyében.

Püspök úr, aki tervbe vette, hogy hivatali szolgálata ideje alatt az egyházkerület valamennyi egyházközségét meglátogatja, ezúttal a *békésbányai* egyházmegye azon gyülekezeteit vette generális vizitáció alá, amelyeket ezideig még nem volt alkalma személyes jelenléte útján megismeri.

A békésbányai egyházmegyében sok nagylélekszámú egyházközség van, amelyekben Püspök úr már ismételtelen is megfordult és különféle szolgáltatásokat végzett. Ezeket most kikapcsolta látogatása keretéből s így a generális vizitáció inkább a kisebb egyházközségekre terjedt ki.

Az egyházmegye rendkívüli agilitású és lángoló lelkű esperesének, Harsányi Pálnak nem kis feladat volt ezeket a nagy területen fekvő, egymástól távoleső egyházakat rendszeres és összefüggő látogatási keretbe egybefoglalni, hiszen a vizitáció három vármegyének: Békés-, Csanád- és Csongrád vármegyének csaknem egész területét érintette. A látogatásra

szánt idő is aránylag rövid volt, ezért a gondosan összeállított program szokatlan zsúfoltsága kemény próba elé állította a látogató küldöttséget, különösen Püspök urat, aki azonban hihetetlen méretű teljesítőképességével a próbát nemcsak megállotta, hanem mindenkit bámulatba ejtő testi és szellemi erő kifejtésének olyan bizonyágtevést produkálta, amelyre csak Istennek különös és kivételes kiválasztottjai képesek.

Május 28-án a kora reggeli órákban indult útjára a generális vizitáció. Perzselő napsütés égette a kalászoslásba szökkenő búzavetést, de nyugatról már teregetni kezdte fekete palástját az esőtöntő tavaszi borongás. A gyorsvonal robogva szelte át az Alföld széles rónáját. Ilyenkor szép igazán a nagy magyar Alföld, mikor felöltözik üdén, frissen Isten kezétől szőtt zöld selyem ruhájába!

Szajolig élénkbe jött Harsányi Pál esperes, ki a püspöklátogatás külső fényének minden pompáját gondosan előkészítette. A *békésbányai* állomáson a város és egyház vezetősége élén nagyszámú előkelő küldöttség várta Püspök urat, kit a város lelkes polgármestere, dr. János Gyula szép beszéddel, a Nőegylet képviselője pedig gyönyörű virágcsokorral fogadott. Az üdvözlésekre adott klasszikus veretű válasz után a város gazdag ebéddel látta el a vizitáció tagjait.

A Hódmezővásárhely felé vezető vasútvonalon csaknem minden állomáson küldöttségek tisztelegtek Püspök úr előtt. *Kakasszék-fürdőn* virágok mellett állandó fürdőhasználati jeggyel is kedveskedtek neki. *Vásárhelykúton* Bereczky Sándor lelkipásztor vezetése mellett nagy küldöttség és gyönyörű rózsacsokor várta.

A *hódmezővásárhelyi* vasúti állomáshoz kivonult a lelkészek élén a presbiterium, a város és a Nőegylet nagy küldöttsége, akiknek nevében Papp Imre lelkipásztor és Soós István polgármester mondtak meleg istenhozzottat. — A vizitáció itt autókba szállt s a tanítók vezetése mellett sorfalat álló, iskolás növendékektől szegélyezett virággal, hintett útvonalon át *Püspöktele* ment. Püspöktele kicsiny lélekszámú leányegyház, mely ma Szirbik Sándor makói lelkipásztor vezetése alatt áll. Egészen az elmúlt év végéig a hódmezővásárhelyi egyháznak volt leányegyháza s az iskolatelek és épület ma is ennek a tulajdona. Minthogy azonban a hódmezővásárhelyi egyháztól nagyon távol fekszik és útja is sokszor járhatatlan, 1932 jan. 1-től a makói anyagyülekezethez csatoltatott. A református iskolát a Kultuszminiszterium törpe iskolának minősítette, államszegélyét megvonta s most havi 80 P díjazásért egy ideiglenesen alkalmazott tanítónő tanít nagy önfeláldozással és buzgó odaadással.

A leveles sátorba tartott istentisztelet előtt jól esett hallani dr. Fáy István esanádmegyei főispán és dr. Nagy Gyula járási főszolgabíró kedves üdvözlését, a tisztelgő küldöttségek élén

pedig dr. Rusztek Andor plébános tisztességtevő beszédét, melyre Püspök úr válaszolt, meleg bensőséggel és annak hangsúlyozásával, hogy a különböző vallásfelekezetek egyházainak egymásban nem ellenfeleket, hanem nemes versenytársakat kell látniok. Minden embernek képesnek kell lennie arra, hogy legalább egy nemzetcsalád keretében megtalálja mindenki saját testvéreit. Püspök úr beszéde igen mély hatást váltott ki, melyet még fokozott azzal, hogy az elesett hősöknek a róm. kath. templom falában elhelyezett emléktábláját megkoszorúzza.

Estefelé a generális vizitáció *Makóra* utazott, hol előbb dr. Nikolszky Jenő polgármester, majd az újjvárosi gyülekezeti teremben Nagy Károly elnöklelkész köszöntötte Püspök urat, akinek szép köszöntő beszéde után a vizitáció Szirbik Sándor lelkész vendéglátó házában talált gazdag ellátást és kellemes pihenő szállást. Az esteli órákban robajló dörgéssel, vakító villámözönben indult meg a meleg nyári eső, mely ettől fogva a vizitációnak napokon át áldást hordozó kísérője maradt. (Folytatjuk.)

HALOTTAINK

Tukaes Lajosné szül. Bajza Karolina, Tukaes Lajos nyug. esperes hűséges felesége 74. évében, boldog házasságának 52. évében június 2-án Nyírmeggyesen elhunyt.

KÜLÖNFÉLÉK

Ötvenöt éves érettségi találkozó volt június 7-én a Kollégium dísztermében. A népes osztályból kilencen gyűltek össze az ősz atyák. Az oratoriumban hálaadó istentisztelet volt, amelyen Biró János debreceni anyakönyvvezető-lelkész mondott imát. A találkozón résztvett Kulin Imre ny. kúriai bíró, a debreceni egyházmegye gondnoka is.

A tiszáninneri református egyházkerület főjegyzőjévé nagy többséggel dr. Enyedy Andor miskolci lelképásztort választották meg. A választás olyan férfiút ért, aki már régen megmutatta a maga kiválóságait a jelentős munkakörében, utóbbi években pedig mint a Konvent missziói előadója. Új magas tisztségében és munkájában is Isten gazdag áldása kísérje.

Új segédlelkész Debrecenben. A püspök úr Kolozsváry Kiss László mellé Nagy Sándor gyulai s.-lelkészt rendelte, míg Gyulára Szabó Pál s.-lelkészt helyezte át Debrecenből.

Lelkészmeghívás. Szabó Géza debreceni árpádtéri segédlelkészt a tótvázsonyi református egyházközség egyhangúlag meghívta lelképásztornak. A megválasztott lelkész az ősz folyamán fogja elfoglalni új munkakörét.

A hajdúmegyei tanítók Gönczy-Egyesülete június 2-án 40 éves jubiláris közgyűlését tar-

totta a vármegyeháza dísztermében Mocsári László debreceni igazgató elnöklete alatt. — Ez alkalommal jutalmazták a múlt évben kitűzött pályatételeket, amelyeket Törös Károly homokkerti igazgatótanító és Ráthonyi Lajos köntösgáti állami iskolai igazgatótanító, egyházunknak igen buzgó munkásai nyertek.

Felhívjuk a figyelmet a Budapesti Ker. Leányegyesület „Leány Otthon”-ára, ahol egyetemi hallgatók, főiskolások és tisztviselők ellátás nélkül elhelyezkedhetnek. Kitűnő helyen, Kálvin-tér közelében Gönczy Pál-utca 6., III., 8. alatt van az Otthon. Kívánságra prospektust küld a vezetőség. A nyár folyamán asszonyok és leányok, akik fürdőt használnak, kurzust látogatnak, vagy akár rövidebb ideig is időznek a fővárosban, kaphatnak olcsó lakást. Bárki írhat a vezetőségnek.

Turista szálló a budapesti KIE-házban. A Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége olcsó turista-szállót nyitott budapesti házában. Díj egy éjszakára mindössze 50 fillér. Megszállók lepedőt hozzanak. (Lepedő ára külön 80 fillér.) Ugyancsak a KIE-házban megnyitott az olcsó alkoholmentes étterem. Három fogásos hústalan ebéd kenyérral 54, sülttel 84 fillér. Úgy a turista-szálló, mint a KIE-étterem nagy látogatottságnak örvend s mindkét intézmény a KIE-mozgalom szép szociális szolgálata. — A KIE-ház címe: Budapest, Horánszky-utca 26. szám, a Baros-utca közelében.

Nagy tévedések. Sokan azt hiszik, hogy nyáron nem lehet ifjúsági munkát végezni, mert az ifjakat nem lehet összetartani. Ez a legnagyobb tévedések közé tartozik. Nyáron az ifjúság nem szereti a zárt helyeken tartott összejöveteleket: a szabadba vágyik. Ezért szerezzé be a legjobb magyar Játékoskönyvet, melyet a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége adott ki 150 kitűnő játékkal. Bárki által könnyen megtanulható. Ára 2 pengő. Megrendelhető a pénz előzetes beküldésével a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége címen, Budapest, Horánszky-utca 26.

Olaj-, narancs- és pálmafák között lesz a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek dalmáciai tábora, a kék Adria partján, augusztus első két hetében. Résztvételi díj (útiköltség, vizum és teljes ellátás) 130 pengő. Mindkét nembeli ifjak és ifjúsági vezetők jelentkezhetnek, valamint az ifjúsági munka iránt érdeklődők. Érdeklődőknek részletes prospektust küld a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége. Budapest, VIII., Horánszky-utca 26.

„Párbeszéd, Jelenetek, Szavlatok” címen előadásra alkalmas sorozatot indított a KIE Szövetség. A darabok alkalmasak vallásos estélyen, szeretetvendégségen, ifjúsági összejövetelen való előadásra. Az első párbeszéd „Legénysorban” címen jelent meg Arany Dénes tollából. Ára 60 fillér, beküldhető 10 filléres bélyegeken. Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Szövetsége, Budapest, Horánszky-utca 26.

Nagygéc község revíziós tüntetése. Örömteljes ünnepélyben volt része a trianoni oláhhatár szélén fekvő Nagygéc (Szatmár vm.) kis község lakosságának f. hó 12-én. *Varga Károly* református kántortanító 120 gyermeket számláló I—VI. vegyes oszt. növendékeivel s ugyanannyi nemzetiszínű kis zászlócskával, melynek mindegyikére jelszóképpen fel volt írva: „*Igazságot Magyarországnak!*” — gyönyörűséges revíziós felvonulást rendezett. Zeneszó mellett, irredenta dalok éneklésével kivonult a lelkes kis csapat a község határában levő „Csilla erdőbe”, hol a gyermekek szebbnél-szebb, érdekesebbnél-érdekesebb népiünnepélyi mutatványszámokkal szórakoztatták a nagyszámú közönséget. Estefeje bevonult a zászlótengerben úszó lelkes kis csapat és lelkökben kedves emlékekkel, szívökben igaz honszeretettel pihenőre tért a 120 kis magyar vitéz.

Negyedéves theologus ajánlkozik bárhova parochus kiségitőjének július közepétől — szeptember elejéig csekély fizetésért, esetleg csupán ellátásért. Nevezett a szószéki szolgálatokon és irodai munkákon kívül még a gazdálkodásnál szükséges felügyeletet is lelkiismeretesen elvégezné. Mielőbbi megkereséseket e lap Kiadói hivatalához kér küldeni.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

1581—1932. sz.

Körlevél

a kebelbeli lelkészekhez.

Szeretettel felhívom valamennyi lelkésztestvéreimet, hogy az alábbi pályázati hirdetményt a legközelebbi vasárnapi istentisztelet alkalmával kihirdetni szíveskedjenek:

A debreceni református diakonisszaképző-intézet pályázatot hirdet f. évi szeptemberében kezdődő tanévben 24 növendék-helyre. A felvett növendékek az intézettől teljes ellátást kapnak, melynek ellenében az intézetnek előképzettségükhöz s anyagi helyzetükhöz mérten némi megtérítéssel tartoznak, mégpedig: a növendékek fele évi 240, egynegyede 160, egyhatoda 80 P-t fizet félévi előleges részletekben az intézet pénztárába, egytizenkettedrészre pedig ingyenes ellátásban részesül.

A diakonisszaéletre hivatást érzők felvételi kérvényüket, melyhez sajátkezűleg írt önéletrajz, születési s legutolsó iskolai bizonyítvány, vagy oklevél, az illetékes lelkésztől erkölcsi bizonyítványul is szolgáló ajánlólevél, anyagi helyzetet igazoló hivatalos okmány s 24 éven aluliaknál szülői beleegyezés csatolandó, július 1-ig küldjék be a Diakonisszaképző-intézet igazgatóságához (Debrecen, Ispotály-telep 9.) címezve, mely portóbélyeg ellenében bárkinek készséggel küld részletes tájékoztatást. Pályáz-

hatnak testben és lélekben egészséges, 16 évet betöltött s 30. életévet meg nem haladott, feddhetetlen előéletű, református vallású hajadonok, vagy gyermektelen özvegyek.

Debrecen, 1932 június 2.

Atyafiságos szeretettel:

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A Kálvineum nyíregyházi református tanítónőképzőintézetének igazgatótanácsa pályázatot hirdet az 1932—33. iskolai évre betöltendő következő tanári állásokra:

- 1 mennyiségtan-fizika szakos *rendes*,
- 1 természetrajz-vegytan szakos *helyettes*,
- 1 magyar-német szakos *helyettes* tanári állásra,

továbbá az ugyancsak helyettes tanárral betöltendő

1 ének-zenei

és 1 testnevelési tanszékre.

Pályázhatnak a jelzett szakos tanítónőképzőintézeti, vagy középiskolai tanári képesítéssel, illetve testnevelési főiskolai végzettséggel rendelkező okleveles református vallású tanárok (tanárnők). Az igazgatótanács fenntartja a jogot arra nézve, hogy esetleg a mennyiségtan-fizikai tanszék is helyettes tanárral töltsse be. A helyettes tanári megbízatás az 1932—33. isk. évre szól. Javadalom, mint az államnál.

A szabályszerűen felszerelt kérvényeket f. évi június 30-ig kell az intézet igazgatótanácsához címezve, a nyíregyházi református tanítónőképzőintézet igazgatótanácsához beküldeni. Az állást 1932 szeptember hó 1-én el kell foglalni.

Nyíregyháza, 1932 június 6-án.

Igazgatótanács.

Pályázat.

Pályázatot hirdetek a IV. sz. tanítói állásra. Fizetés: 1. Egyháztól a kezdőfizetés 10%-a. 2. Természetbeni lakás. 3. Korpótlék 27.20 P. 4. Államsegély.

Kötelessége a presbiterium által reá bízott osztály, vagy osztályok vezetése. Az állásra nők is pályázhatnak. Pályázati határidő júl. 1. Csenger, 1932 június hó 8-án.

Pótor Elemér,

református iskolaszéki elnök.

TARTALOM: Sz. I.: Megfigyelések kanonika vizitáción. — Gönczy Béla: A kollégiumi nagykönyvtár sorsa. — Karai Sándor: Tanévzárás a Kollégiumban. — Tudósítás: Generális vizitáció a békésházi egyházmegyében. — Halottaink. — Különlélek. — Hivatalos értesítés: Körlevél. Pályázatok.

Laptulajdonos: **Dr. KUN BÉLA.**

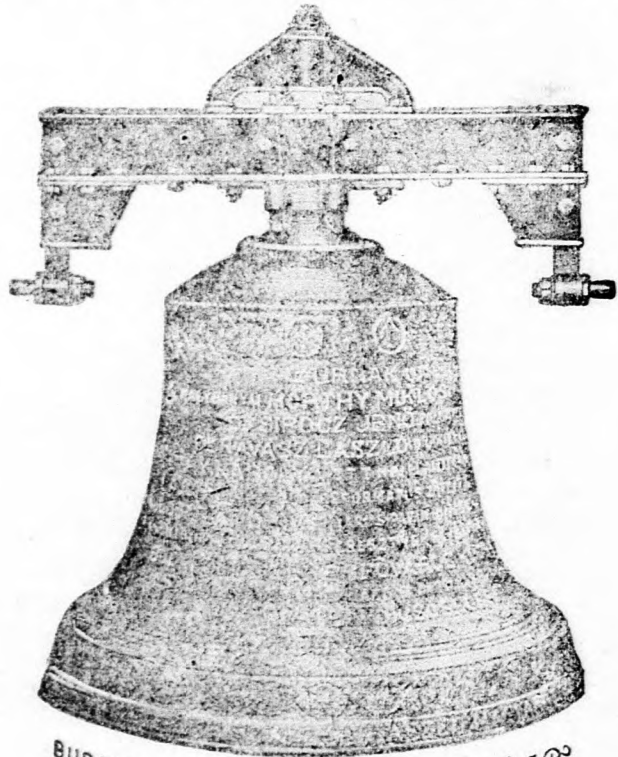
Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költséggvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATOTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitünő fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1932-1201

Konfirmációra legszebb ajándék!

Dr. Révész Imre: Imádkozó magyar című imakönyve papírkötésben, vörös metszéssel. P	1-20
Ugyanaz egészvászonkötésben, vörös metszéssel. P	2-20
Ugyanaz párnázott diszvászonkötésben, vörös metszéssel P	4-50
Ugyanaz párnázott bőrkötésben, arany metszéssel. P	8-40

Konfirmációi ajándéku legalkalmasabb:

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom c. kiskönyve.	—66 fillér
Uray Sándor: Iskolások imakönyve	—24 „

Konfirmációi előkészítésre ajánljuk:

Soltész János: Konfirmációi Káté . . . P	—40
Dr. Halmi János: Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján P	1—
Nagy István: Debreceni konfirmációs Kis Káté P	—20
Dr. Révész Imre: Öntudatos hit. P	—60

Konfirmációi emléklap,

kicsi, kétszínű nyomással, darabonként.	—08 fillér
Konfirmációi emléklap egyszínű nyomással, darabonként	—12 „
Konfirmációi emléklap négyszínű nyomással, darabonként	—20 „

Kapható:

„MÉLIUSZ“
könyv-, zenemű-, papír- és írószerszerekkereskedésben
Debrecen, Ferenc József út 26.